

Ο χαιρετισμός του Δημάρχου Ηρακλείου Βασίλη Λαμπρινού

«Το «Βραβείο Ηθικής Τάξεως» του Δήμου Ηρακλείου δόθηκε για πρώτη φορά το 2003 στον Στυλιανό Αλεξίου και στον Φώτη Καφάτο, κατόπιν: στα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ανδρέου και Μαρίας Καλοκαιρινού, το 2006, και επί της δικής μας θητείας: το 2016, στον Ομότιμο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Θεοχάρη Δετοράκη, και το 2017 στον κ. Γρηγόρη Σηφάκη, Ομότιμο Καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης. Η ομόθυμη αποδοχή των επιλογών αυτών από σύσσωμη την κοινωνία του Ηρακλείου, και γενικότερα της Κρήτης, προσέδωσε κύρος στο Βραβείο, και δημιούργησε την υποχρέωση να συνεχιστεί ο θεσμός αυτός στο ίδιο υψηλό επίπεδο.

Εφέτος το «Βραβείο Ηθικής Τάξεως», απονέμεται στο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας. Η βράβευση αυτή τιμά πρωτίστως την ίδια την πόλη μας, που έχει το μεγάλο προνόμιο να διαθέτει στους κόλπους της ένα ερευνητικό Ίδρυμα διεθνούς εμβέλειας. Συνάμα, δικαιώνει και πάλι τις προσδοκίες όλων μας: για δημόσια αναγνώριση της αριστείας, της προσφοράς, και της αξιουσύνης εκείνων των προσώπων και των φορέων, που έδωσαν και συνεχίζουν να δημιουργούν: γόνιμο και διαχρονικό έργο στην επιστήμη και στον πολιτισμό του τόπου μας.

Η Κρήτη, έπειτα από τα επώδυνα χρόνια της Δικτατορίας των Συνταγματαρχών, είχε την αγαθή τύχη της ίδρυσης ενός σπουδαίου Πανεπιστημίου, η αρτιότητα του οποίου οφείλεται κυρίως στις μεγάλες προσωπικότητες, στους επιστήμονες που συνέβαλαν στο σωστό ξεκίνημα και στην πληρότητα των υποδομών του. Σε αυτό το πεδίο ιδρύθηκε και μεγαλούργησε το ΙΤΕ.

Από τότε, εδώ και δεκαετίες, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, ως χώρος διαρκούς δημιουργικότητας και καινοτομίας, συμβάλλει καθοριστικά, σε ζητήματα αναρίθμητων τομέων αιχμής της κοινωνίας, προετοιμάζει μεθοδικά, και με ανοιχτούς ορίζοντες, μια ουσιαστική ανάπτυξη για τον τόπο μας. Συνάμα, σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο για την χώρα μας, απευθύνεται, με ενάργεια και ευνοϊκές προοπτικές, στους νέους επιστήμονες (όλοι γνωρίζουμε ότι αυτά τα δύσκολα χρόνια η Ελλάδα έχασε μεγάλο τμήμα των ικανότερων νέων πτυχιούχων της φορείς σταθερότητας όπως το ΙΤΕ αποτελούν διαρκή φάρο ελπίδας). Αλλά και ο ίδιος ο Δήμος Ηρακλείου έχει πολλαπλώς ωφεληθεί από τις τεχνολογικές εφαρμογές και τις ποικίλες σύγχρονες δράσεις του ΙΤΕ.

Η επιστήμη ακολουθεί τις ανάγκες και τους ρυθμούς της κάθε εποχής, ενώ η τεχνολογία συμβάλλει στην βελτίωση της ζωής του ανθρώπου. Στο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας και οι δύο αυτοί χώροι αναπτύχθηκαν πάντα αρμονικά, με τα πλέον εμπνευσμένα και έμπρακτα αποτελέσματα. Και αυτός ο πρωταγωνιστικός ρόλος του, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, σε μία ευρύτατη κλίμακα ερευνητικών δράσεων, έχει αναγνωρισθεί οικουμενικά από τις εγκυρότερες αποτιμήσεις. Κ ίδιος

Το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας αποτελεί μοναδικό παράδειγμα των πραγματικών δυνατοτήτων μας. Μια συλλογική επιστημονική προσπάθεια, που υπερέβη τα μεγάλα εμπόδια της ελληνικής γραφειοκρατίας, των ατελέσφορων πρακτικών και αγκυλώσεων στην δημόσια διοίκηση της χώρας μας, παρουσιάζοντας εδώ και δεκαετίες ένα σύνολο ερευνών, δράσεων και υψηλών επιτευγμάτων, των οποίων τελικός αποδέκτης ήταν η κοινωνία. Συνέβαλε έτσι πολλαπλώς στην ανάτασή της, στην ηθική της συγκρότηση, στην συμμετοχή της στο μελλοντικό οικουμενικό περιβάλλον, στην αντιμετώπιση των πολλαπλών ζητημάτων που αντιμετωπίζει ο πολίτης στην, αναμφίβολα, δύσκολη εποχή μας.

Εύχομαι στο ΙΤΕ και σε όλα τα μέλη του: καλή δύναμη και γόνιμη πορεία σε κάθε τομέα της έρευνας, σε κάθε δραστηριότητα».

Η ομιλία του Ομότιμου Καθηγητή και πρώην Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Κρήτης Ιωάννη Πυργιωτάκη:

«Όταν πριν από μερικούς μήνες μου έγινε από τον αξιότιμο Δήμαρχο Ηρακλείου κ. Βασίλη Λαμπρινό η πρόταση να είμαι ο ομιλητής αυτής της βραδιάς, αισθάνθηκα αρχικά έναν δισταγμό. Δεν ήμουν βέβαιος ότι ήμουν ο πλέον αρμόδιος να μιλήσω για το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας. Το γεγονός ότι είμαι ο συγγραφέας του βιβλίου ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ: Η ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ, στο οποίο φυσικά έχω συμπεριλάβει μακροσκελή μελέτη για το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, δεν είμαι βέβαιος ότι με καθιστούσε τον πλέον αρμόδιο για να αναλάβω αυτή την αποστολή. Όμως όταν η μπίλια έκανε νέο κύκλο και κάθισε ξανά στο όνομά δεν υπήρχαν πλέον περιθώρια επιλογής. Έτσι βρίσκομαι απόψε μπροστά σας σε αυτό εδώ το βήμα γι' αυτήν την αποστολή.

Και η αποστολή κυρίες και κύριοι είναι πράγματι δύσκολη. Πώς μπορεί κανείς να συμπεριλάβει μέσα σε μια σύντομη ομιλία τον μόχθο δεκάδων και εκατοντάδων επιστημόνων που εργάζονται νυχθημερόν αφοσιωμένοι στην έρευνά τους; Πώς μπορεί να προσεγγίσει ένα ερευνητικό ίδρυμα που από την ίδρυση του μέχρι σήμερα βρίσκεται μονίμως στην πρωτοκαθεδρία της έρευνας, αξιώθηκε να κερδίσει αξιόλογα ανταγωνιστικά προγράμματα και έχει σημειώσει μεγάλα ερευνητικά επιτεύγματα που το καταξιώνουν διεθνώς; Γιατί πρέπει να λεχθεί από την αρχή, ότι το ΙΤΕ μπόρεσε από πολύ νωρίς να σταθεί δίπλα στα διάσημα ερευνητικά κέντρα, με μεγάλες επιτυχίες και λαμπρή παράδοση.

Περιορίζομαι να αναφέρω μόνο ότι ήδη εκείνη την εποχή το περιοδικό Science, το οποίο είναι ίσως το πιο έγκυρο επιστημονικό περιοδικό, έγραφε ότι μεταξύ των παραδοσιακών ερευνητικών κέντρων της Ευρώπης, όπως Κέμπριτζ, Οξφόρδη κλπ. έχει προστεθεί ακόμη ένα νέο ερευνητικό κέντρο στο Ηράκλειο της Κρήτης, εννοώντας το ΙΤΕ (τότε Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης). Μέχρι σήμερα υπό την Προεδρία του καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης, ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΤΑΒΕΡΝΑΡΑΚΗ συνεχίζει την ανοδική του πορεία με τα πολλά επιτεύγματα, που κάνει περήφανη την Κρήτη, την Ελλάδα και τον κόσμο.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή.

Τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη της λειτουργίας του το Πανεπιστήμιο Κρήτης απέκτησε τους επτά πρώτους καθηγητές (έξι στη Φ/Μ και έναν στη Φιλοσοφική Σχολή) με μετάκληση.

Εκείνο που απασχολούσε εξ αρχής τους μετακληθέντες καθηγητές ήταν πώς μπορεί να διαμορφωθεί ένα πανεπιστήμιο με τρόπο που να διαφέρει από τα λοιπά πανεπιστήμια της χώρας. Τονίζω τη λέξη «διαφέρει», διότι αυτό αποτελούσε την έγνοια και την μόνιμη ανησυχία των πρωτεργατών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ήξεραν ότι έτσι μόνο μπορούσε να έχει δυνατότητες να καινοτομήσει και να διακριθεί. Μέσα από τον προβληματισμό αυτόν, το Φθινόπωρο του 1981, έπεσε η ιδέα της ίδρυσης ενός ερευνητικού κέντρου μέσα ή δίπλα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Η ιδέα «ερρίφθη» για πρώτη φορά από τον μετακληθέντα καθηγητή Διονύσιο Τσιχριτζή. Ήταν όμως σαν να υπήρχε στη συνείδηση όλων, γι' αυτό η συζήτηση

περιστράφηκε αμέσως γύρω από το πώς θα προχωρήσει η ιδέα και όχι αν θα πρέπει να προχωρήσει. Έτσι προέκυψε το ΙΤΕ, αρχικά με την επωνυμία Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης (ΕΚΕΚ).

Οι πρωτεργάτες του εγχειρήματος υπήρξαν τέσσερις, διακεκριμένοι επιστήμονες του εξωτερικού όλοι τους:

- Ο Φώτης Καφάτος,
- ο Διονύσης Τσιχριτζής,
- ο Παναγιώτης Λαμπρόπουλος και
- ο Λευτέρης Οικονόμου.

«Αμ' έπος αμ' έργον». Έτσι οι τέσσερις οι καθηγητές ετοίμασαν ευθύς τα βιογραφικά τους και επισκέφθηκαν τον αρμόδιο υφυπουργό Παιδείας Γεώργιο Λιάνη. Ο Λιάνης, καθηγητής πανεπιστημίου στην Αμερική και γνωστός ερευνητής ο ίδιος συνέλαβε αμέσως το θέμα και ξεκίνησαν οι διαδικασίες για την ίδρυσή του. Όμως με τις γνωστές γραφειοκρατικές διαδικασίες το σχετικό Π.Δ. μπόρεσε να δημοσιευθεί μόλις ένα χρόνο αργότερα στις, 30 Δεκεμβρίου του 1982.

Σύμφωνα με το διάταγμα αυτό «Ιδρύεται Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με την επωνυμία Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης (ΕΚΕΚ) και έδρα το Ηράκλειο Κρήτης». Σκοπός του Κέντρου είναι «η διεξαγωγή βασικής, εφαρμοσμένης και τεχνολογικής έρευνας και η ανάπτυξη εφαρμογών στους τομείς τεχνολογιών αιχμής».

Με το ίδιο Π.Δ. καθορίστηκαν «οι τομείς τεχνολογιών αιχμής» και ιδρύθηκαν τα αντίστοιχα Ινστιτούτα ως εξής:

Ινστιτούτο Πληροφορικής με διευθυντή τον Διονύσιο Τσιχριτζή.

Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας με διευθυντή τον Φώτη Καφάτο, και

Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ, με διευθυντή τον Παν. Λαμπρόπουλο.

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντής της Κεντρικής Διεύθυνσης του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης, ορίστηκε ο Λευτέρης Οικονόμου και ως ανώτατο όργανο διοίκησης θεσπίστηκε το Διοικητικό Συμβούλιο. Το Μάιο του 1983 είχαν γίνει όλοι οι διορισμοί και το Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης ήταν έτοιμο για το μεγάλο ξεκίνημα. Με αυτήν τη συγκρότηση πορεύτηκε το ΕΚΕΚ ως το 1987.

Το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 το ΕΚΕΚ δέχτηκε άμεσες απειλές. Ο τότε Υπουργός Παιδείας Αντώνης Τρίτσης τάχθηκε αντίθετος με την ερευνητική πολιτική του ΕΚΕΚ και επέμενε να το κλείσει ή να το ενσωματώσει στο πανεπιστήμιο. Το επιχείρημά του ήταν ότι αυτοί εκεί του ΕΚΕΚ αποτελούν μια ελίτ και η πρακτική των ελίτ δεν συνάδει με την πολιτική

του ΠΑΣΟΚ. Το ΕΚΕΚ απέφυγε τον κίνδυνο χάρις στη διαμεσολάβηση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, Αναστάσιου Πεπονή.

Ο Πεπονής για να δοθεί απάντηση στον Υπουργό Παιδείας Αντώνη Τρίτση οργάνωσε συνάντηση ανάμεσα στον πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου, τον υπουργό Παιδείας (Αντώνη Τρίτση) και τον ίδιο (τον υπουργό Πεπονή). Όταν ο Αντώνης Τρίτσης εξέθεσε τις απόψεις του περί ελιτισμού, ο Ανδρέας Παπανδρέου υπέβαλε ρητορικά το αφοπλιστικό ερώτημα: «Είδες πουθενά Αντώνη προωθημένη έρευνα που να μην είναι ελίτ; Έτσι είναι από τη φύση της» και κάπου εκεί έκλεισε το θέμα. Ο κίνδυνος για το ερευνητικό κέντρο είχε αποσοβηθεί και το ΕΚΕΚ μπόρεσε να συνεχίσει την πορεία του. Σημαντικό ρόλο έπαιξε βεβαίως σε όλα αυτά το γεγονός ότι ο Λευτέρης Οικονόμου ως Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας ήταν την περίοδο εκείνη στενός συνεργάτης του Α. Πεπονή.

Ας σημειωθεί ότι ακολούθησε αργότερα παρόμοια απειλή. Κατά τη διάρκεια δηλαδή της οικουμενικής κυβέρνησης Ζολώτα, κάποιοι πρυτάνεις, πήγαν τον επισκέφθηκαν ζητώντας του είτε να καταργηθεί το ΙΤΕ είτε να περιέλθει στην αρμοδιότητα των πανεπιστημίων. Ο Ζολώτας άκουσε τα εκατέρωθεν επιχειρήματα και δήλωσε: Δεν κάνομε τίποτε, παραμένει το Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης. Οπότε ο κίνδυνος αποσοβήθηκε και αυτή τη φορά.

Το πρακτικό αποτέλεσμα της προαναφερθείσας συνάντησης σε επίπεδο Πρωθυπουργού ήταν ένα είδος αυτοδιάθεσης για τα ερευνητικά ιδρύματα που είχαν ιδρυθεί από το 1982 και εξής: Όσα επιθυμούσαν διοικητική ανεξαρτησία από τα αντίστοιχα πανεπιστήμια θα μπορούσαν να την έχουν. Όσα πάλι επιθυμούσαν διοικητική σύνδεση με τα αντίστοιχα πανεπιστήμια θα έπρεπε να ενσωματωθούν πλήρως σε αυτά.

Στα πλαίσια της απόφασης αυτής το Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης, προτίμησε την πρώτη εκδοχή. Μαζί του ακολούθησαν δύο ακόμη παρεμφερή Ινστιτούτα:

Το Ερευνητικό Ινστιτούτο Χημικής Μηχανικής και Χημικών Διεργασιών Υψηλής Θερμοκρασίας (ΕΙΧΗΜΥΘ) στην Πάτρα και

το Ερευνητικό Ινστιτούτο Τεχνικής Χημικών Διεργασιών (ΕΙΤΧΗΔ) στη Θεσσαλονίκη.

Τα δύο αυτά Ινστιτούτα ενοποιήθηκαν με το ΕΚΕΚ σε ένα ενιαίο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, στο οποίο ιδρύθηκαν ακόμη δύο νέα Ινστιτούτα:

Το Ινστιτούτο Υπολογιστικών Μαθηματικών, στο Ηράκλειο Κρήτης, και

το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, στο Ρέθυμνο Κρήτης.

Με όλες αυτές τις εξελίξεις το ερευνητικό κέντρο επεκτάθηκε πέραν της Μεγαλονήσου και δεν μπορούσε πλέον να φέρει την ονομασία Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης. Προσέλαβε λοιπόν την ονομασία Ίδρυμα Τεχνολογίας Έρευνας (ΙΤΕ), που στην Αγγλική μεταφράστηκε ως Foundation for Research & Technology -Hellas (FORTH). Ο Λ. Οικονόμου προσέδωσε την ονομασία αυτή, επειδή η ομόηχη λέξη της αρχαίας Ελληνικής ΙΤΕ υποδηλώνει προτροπή σε κάτι, (π.χ. ίτε παιδιάς Ελλήνων ελευθερούτε πατρίδα). Επίσης στην Αγγλική FORTH σημαίνει κίνηση προς τα εμπρός. Ο συμβολισμός αυτός έπαιξε ρόλο στην υιοθέτηση της νέας ονομασίας του ιδρύματος, αφού θεωρήθηκε ότι έδινε και το στίγμα και τις προθέσεις του Ιδρύματος.

Κυρίες και κύριοι,

ένας ζωντανός οργανισμός όπως το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας δεν μένει στατικός και αμετάβλητος. Παρακολουθεί τις εξελίξεις και εξελίσσεται ανάλογα. Στο πνεύμα αυτό ακολούθησαν από το 2000, διάφορες αλλαγές και μεταλλάξεις που έφεραν κάποιες αλλαγές στη σύσταση του ΙΤΕ, χωρίς ωστόσο να αποπροσανατολίσουν το Ίδρυμα από τον κεντρικό του σκοπό. Μεταξύ των άλλων:

αποχώρησε το Ινστιτούτο της Θεσσαλονίκης από το ΙΤΕ το έτος 2000 και

εντάχθηκε στο ΙΤΕ το Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Ερευνών Ιωαννίνων (ΙΒΕΙ) το 2001, το οποίο αργότερα συγχωνεύτηκε (2012) με το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας.

Με βάση τις συγχωνεύσεις και τις μεταλλάξεις αυτές το «Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας αποτελείται σήμερα από τα εξής Ινστιτούτα:

1. Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας (Ι.Μ.Β.Β.),
2. Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής και Μηχανικής (Ι.Ε.Χ.ΜΗ.),
3. Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής Δομής και Λέιζερ» (Ι.Η.Δ.Λ.),
4. Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών (Ι.Μ.Σ.),
5. Ινστιτούτο Πληροφορικής (Ι.Π.),
6. Ινστιτούτο Υπολογιστικών Μαθηματικών (Ι.Υ.Μ.),

Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι το 2018 ιδρύθηκε στο ΙΤΕ το πρώτο Ινστιτούτο Αστροφυσικής της χώρας, ως ανεξάρτητο Ινστιτούτο, το οποίο πρόκειται να περιλάβει το Αστεροσκοπείο του Σκίνακα. Πέραν των παραπάνω ερευνητικών Ινστιτούτων στην οργανωτική συγκρότηση του ΙΤΕ συμπεριλαμβάνονται ακόμη:

α. Κεντρική Διεύθυνση του Ιδρύματος

Με όλα τα όργανα που προβλέπει το Π.Δ. 432/1987

β. Δίκτυο ΠΡΑΞΗ

Το Δίκτυο ΠΡΑΞΗ παρέχει υπηρεσίες σχετικά με τη μεταφορά τεχνολογίας και καινοτόμων προϊόντων προς ελληνικές επιχειρήσεις και ερευνητικά εργαστήρια την εξεύρεση σχετικής χρηματοδότησης.

γ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Οι οποίες ξεκίνησαν με μια χορηγία των Κρητών της Αμερικής προς το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Μετά από πρόταση του προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του Π. Κ. Γρ. Σηφάκη το ΙΤΕ κρίθηκε ως ο πιο κατάλληλος φορέας για να ιδρυθεί ένας εκδοτικός οίκος κατά τα πρότυπα των university presses. Σήμερα είναι πλέον ο γνωστός και καταξιωμένος εκδοτικός οίκος της χώρας.

Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης

Το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη των δεσμών μεταξύ των ακαδημαϊκών και των ερευνητικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις, ώστε τα ακαδημαϊκά ιδρύματα να μεταφέρουν τεχνογνωσία στις επιχειρήσεις και να συμβάλουν στη διάχυση και την αξιοποίηση της καινοτομίας, προκειμένου να βελτιωθεί η παραγωγή των επιχειρήσεων.

Συνοψίζοντας, μπορεί να λεχθεί ακόμη ότι το ΙΤΕ διαγράφει σήμερα (2018) μία άκρως επιτυχημένη πορεία 35 χρόνων. Αρχικά (ως ΕΚΕΚ) εγκαταστάθηκε στα προκατασκευασμένα κτίρια της Κνωσού, στον ίδιο χώρο με το πανεπιστήμιο, για να μετακομίσει αργότερα σε ενοικιασμένο κτίριο, κοντά στο πανεπιστήμιο. Στο κτίριο αυτό στεγάστηκε ως το τέλος του 1983, οπότε και μεταφέρθηκε στο επονομαζόμενο «λευκό κτίριο» δίπλα στα προκατασκευασμένα κτίρια του πανεπιστημίου στην Κνωσό, όπου έμεινε ως το 1994. Το έτος αυτό (1994) μετεγκαταστάθηκε στα δικά του κτίρια στα Βασιλικά Βουτών, στα οποία βρίσκεται σήμερα.

Πρώτος Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθυντής της Κεντρικής Διεύθυνσης του ΙΤΕ υπήρξε για 20 έτη ο καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης Λ. Οικονόμου (1983 – 2003) και ακολούθησαν οι:

Στυλιανός Ορφανουδάκης, καθηγητής του Τμήματος Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004-2005

Αλκιβιάδης Παγιατάκης, καθηγητής του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών, 2006-2009

Βασίλειος Δουγαλής, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών 2010 – 2011

Κωνσταντίνος Φωτάκης, καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης, 2011-2016, σημερινός Αναπληρωτής Υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας.

Νεκτάριος Ταβερναράκης, καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης 2016- μέχρι σήμερα.

Να πω επίσης ότι ο κ. Ταβερναράκης είναι εικονοκλαστικός. Και εξηγώ: Μέχρι τώρα αυτό που συνέβαινε είναι ότι το ΙΤΕ έπαιρνε μέλη ΔΕΠ του πανεπιστημίου για να τα κάνει μέλη του. Αυτήν ακριβώς την εικόνα έσπασε ο κ. Ταβερναράκης. Εξ όσων γνωρίζω είναι ο πρώτος και ως αυτή τη στιγμή ο μόνος που ακολούθησε την αντίστροφη πορεία. Είναι το πρώτο μέλος του ΙΤΕ που γίνεται καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Παρακαλώ επιτρέψτε μου να επισημάνω τελειώνοντας ότι αναφέρθηκα περισσότερο στην ιστορική διάσταση της δημιουργίας και της ανάπτυξης του ΙΤΕ, για να δείξω ότι τα μεγάλα έργα απαιτούν χρόνο και χρόνο. Δεν αγνόησα βεβαίως τη σημερινή πραγματικότητα, την οποία αφήνω στον Πρόεδρο του ΙΤΕ, καθηγητή Νεκτάριο ΤΑΒΕΡΝΑΡΑΚΗ, ο οποίος είναι και ο πλέον αρμόδιος.

Κυρίες και κύριοι,

Αγαπητά μέλη και φίλοι του Ιδρύματος Τεχνολογίας Έρευνας,

Το ΙΤΕ ακμάζει σήμερα και κάνει την Κρήτη γνωστή σε όλα τα ερευνητικά κέντρα και στον κόσμο ολόκληρο. Μας κάνει περήφανους. Ωστόσο για να φτάσει στην σημερινή του μορφή χρειάστηκαν αγώνες αγωνίες και θυσίες μέχρις εσχάτων πολλές φορές. Κυρίως χρειάστηκε να συγκρουσθούν οι δύο Ελλάδες:

Η Ελλάδα της δημιουργίας με την Ελλάδα της υπονόμησης.

Με την έννοια αυτή το ΙΤΕ, με τους πρωτεργάτες του και τους ανθρώπους το υπηρετούν που με ευσυνειδησία και αφοσίωση μέχρι σήμερα δείχνουν το δρόμο της δημιουργίας. Τον δρόμο που έχει ανάγκη σήμερα η Ελλάδα της κρίσης.

Για αυτούς τους λόγους του απονέμεται πανάξια το Βραβείο Ηθικής Τάξης του Δήμου Ηρακλείου και θέλω να συγχαρώ τον δήμαρχο και την αρμόδια επιτροπή γι' αυτή τους την ομόφωνη απόφαση.

Το βραβείο αυτό σημαίνει: Τιμή στους εμπνευστές και τους πρωτεργάτες δημιουργούς

Τιμή στους άξιους διαδόχους τους που με προθυμία συνεχίζουν το πανάξιο έργο τους και διευρύνουν τους ορίζοντες της δράσης και των επιτυχιών τους.

Τιμή σε όλους τους επώνυμους και τους ανώνυμους συνεργάτες που με αφοσίωση υπηρετούν το Ίδρυμα.

Παρακαλώ δεχθείτε τα θερμά μου συγχαρητήρια για την άξια αυτή τιμητική διάκριση και σας εύχομαι καλή συνέχεια στη δύσκολη αυτή ανοδική πορεία».

Η ομιλία του Προέδρου του ΙΤΕ Νεκτάριου Ταβερναράκη

Με ιδιαίτερη συγκίνηση και μεγάλη χαρά παραλαμβάνω σήμερα, εκ μέρους της μεγάλης οικογένειας του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, το Βραβείο Ηθικής Τάξεως του Δήμου Ηρακλείου για το έτος 2018.

Το βραβείο αυτό αποτελεί την επιβράβευση μιας μακράς πορείας, που όπως ακούσατε από τον κ. Πυργιωτάκη ξεκίνησε πάνω από 35 χρόνια πριν, στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Η πορεία αυτή, που δεν ήταν πάντα ανέφελη, οδήγησε στην καθιέρωση του ΙΤΕ ως του κορυφαίου και μεγαλύτερου Ερευνητικού Κέντρου της Χώρας.

Με εφιαλτήριο την έδρα του στο Ηράκλειο, το ΙΤΕ πλέον απλώνεται σε όλη σχεδόν την ελληνική επικράτεια: 5 από τα 7, τώρα, Ινστιτούτα του στεγάζονται στις εγκαταστάσεις του ΙΤΕ, στην πόλη μας.

Τα 2 άλλα Ινστιτούτα του, το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών και το Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής έχουν την έδρα τους στο Ρέθυμνο και την Πάτρα, αντίστοιχα. Το Τμήμα Βιοϊατρικών Ερευνών του Ινστιτούτου Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας εδρεύει στα Γιάννενα.

Πέρα όμως από τα 2 αυτά Ινστιτούτα, κι άλλες Δομές του ΙΤΕ έχουν παρουσία εκτός Κρήτης.

Οι Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, εκτός από το Ηράκλειο, διαθέτουν στην Αθήνα ένα πολύ όμορφο χώρο βιβλιοπαρουσιάσεων και βιβλιοπωλείο, σε κεντρικό σημείο της πρωτεύουσας, πίσω από τη Μητρόπολη.

Το Δίκτυο ΠΡΑΞΗ, που παρέχει υπηρεσίες μεταφοράς τεχνολογίας, έχει την έδρα του στο κέντρο της Αθήνας, στο Σύνταγμα, και γραφεία σε Θεσσαλονίκη, Βόλο, Πάτρα και Ηράκλειο. Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω ότι το ΙΤΕ εκπροσωπείται και στην πρωτεύουσα της Ευρώπης, τις Βρυξέλλες διαθέτοντας γραφείο ενημέρωσης και υποστήριξης σε ό,τι αφορά θέματα υποβολής ερευνητικών προτάσεων για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πέρα όμως από την εκτεταμένη γεωγραφική εξάπλωση των δραστηριοτήτων του, το ΙΤΕ έχει κατορθώσει με τις συνεχείς και έντονες προσπάθειες των ανθρώπων του να επιδείξει σημαντικά ερευνητικά επιτεύγματα. Διεξάγει έρευνα υψηλότερης στάθμης καλύπτοντας εκτεταμένα και κομβικά επιστημονικά πεδία. Θα αναφέρω ενδεικτικά ότι κατατάσσεται 1^ο μεταξύ όλων των Ερευνητικών Κέντρων της Ελλάδας σε συγκριτικές αξιολογήσεις που διενεργήθηκαν από διεθνείς επιτροπές τα τελευταία 20 χρόνια.

Επίσης, κατατάσσεται 1^ο από την Ευρωπαϊκή επιτροπή, μεταξύ όλων των Ελληνικών Ερευνητικών Ιδρυμάτων και Πανεπιστημίων, σε ό,τι αφορά την εξασφάλιση ανταγωνιστικών ερευνητικών χρηματοδοτήσεων. Μάλιστα, βρίσκεται στην πρώτη δεκάδα πανευρωπαϊκά, έχοντας ξεπεράσει πολύ μεγαλύτερα Ερευνητικά Κέντρα άλλων χωρών. Ερευνητές του ΙΤΕ έχουν αποσπάσει πολλαπλές σημαντικές διεθνείς διακρίσεις και βραβεία, ανταγωνιζόμενοι επί ίσοις όροις επιστήμονες από κάθε γωνιά της γης. Η έρευνα είναι η πιο

παγκοσμιοποιημένη ανθρώπινη δραστηριότητα, η αρένα είναι όλος ο κόσμος, η αξιολόγηση καθημερινή κι αμείλικτη. Αισθανόμαστε υπερήφανοί που οι άνθρωποι μας μπορούν και διαπρέπουν στο στίβο αυτό.

Παρόλο που οι σημαντικές αυτές επιτυχίες προφανώς μας χαροποιούν, δημιουργούν ταυτόχρονα πολλαπλές και σημαντικές προκλήσεις για το μέλλον.

Ο ρόλος που οραματιζόμαστε για το ΙΤΕ της επόμενης ημέρας, είναι να αποτελέσει σημείο αναφοράς στο επιστημονικό και ερευνητικό γίγνεσθαι της Χώρας, καθώς και πυλώνα και κινητήριο δύναμη ανάπτυξης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Αυτό το τελευταίο είναι μάλιστα ήδη μια από τις βασικές μας προτεραιότητες, όπου το ΙΤΕ έχει να επιδείξει σημαντική συνεισφορά.

Ως παραδείγματα θα αναφέρω τη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη υποδομών υγείας σε νοσοκομεία και υγειονομικές μονάδες της Κρήτης αλλά και όλης της Χώρας, την προώθηση του επιστημονικού συνεδριακού τουρισμού με την διοργάνωση δεκάδων διεθνών επιστημονικών συνεδρίων στο Νησί κάθε χρόνο καθώς και την άμεση ενίσχυση της οικονομίας, μέσα από την αξιοποίηση εκατοντάδων προμηθευτών από την τοπική αγορά.

Δεν θα μπορούσα επίσης να μην αναφέρω ότι το ΙΤΕ έχει σταθεί αρωγός στους Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Δήμο Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης, σε ό,τι αφορά το στρατηγικό σχεδιασμό και την εφαρμογή των αρχών της έξυπνης εξειδίκευσης, αλλά επίσης παρέχοντας εξειδικευμένες υπηρεσίες, μέσα από ερευνητικά προγράμματα που αφορούν την αξιοποίηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, την προστασία μνημείων και υποδομών, καθώς και την μελέτη του περιβάλλοντος.

Παραδείγματα είναι η σύμπραξη Δήμου - ΙΤΕ για τον κόλπο Δερματά, και η ανάπτυξη εφαρμογών πληροφορικής για τη Βικελαία Βιβλιοθήκη και το Γραφείο Ενημέρωσης & Πληροφόρησης.

Εκτός όμως από αυτές τις συνεργασίες, τις οποίες προσβλέπουμε να ενισχύσουμε και να επεκτείνουμε, έχουμε θέσει και συγκεκριμένους στόχους που αφορούν το πλαίσιο της παραπέρα ανάπτυξης του Ιδρύματος.

Έτσι όπως αναφέρθηκε ήδη, είχαμε φέτος την ίδρυση του 7^{ου} Ινστιτούτου του ΙΤΕ, του Ινστιτούτου Αστροφυσικής.

Η δημιουργία του Ινστιτούτου αυτού θα δώσει σημαντική ώθηση στην ήδη εξαιρετική ερευνητική δραστηριότητα που υπάρχει στο ΙΤΕ και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης στο πεδίο αυτό, αλλά θα οδηγήσει επίσης στη βέλτιστη αξιοποίηση των υποδομών του Αστεροσκοπείου του Σκίνακα.

Πέρα όμως από το Ινστιτούτο Αστροφυσικής, στον αναπτυξιακό μας σχεδιασμό εντάσσεται και η επανίδρυση του Ινστιτούτου Βιοϊατρικών Ερευνών των Ιωαννίνων, ως διακριτού Ινστιτούτου του ΙΤΕ. Το Ινστιτούτο αυτό, όπως ακούσατε πριν από τον κ. Πυργιωτάκη, ενώ αρχικά λειτουργούσε ως ανεξάρτητο Ινστιτούτο του ΙΤΕ, με απόφαση της Πολιτείας, συγχωνεύτηκε με το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας το 2012.

Τέλος, με ιδιαίτερη χαρά, θέλω να αναφέρω ότι σε συνεργασία με το Πολυτεχνείο Κρήτης, σχεδιάζουμε την ίδρυση Ινστιτούτου Πετρελαϊκής Έρευνας στα Χανιά. Μάλιστα, έχει ήδη κατατεθεί η σχετική πρόταση προς την Πολιτεία. Η δημιουργία του Ινστιτούτου Πετρελαϊκής Έρευνας αποτελεί πρωτοβουλία στρατηγικής σημασίας με ιδιαίτερο οικονομικό και γεωπολιτικό ενδιαφέρον για την Κρήτη και ολόκληρη τη Χώρα. Θα δώσει δε σημαντική δυναμική στην έρευνα που αφορά τον εντοπισμό κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, και την αξιοποίηση ήδη υπάρχουσας τεχνογνωσίας και ερευνητικών αποτελεσμάτων στο ΙΤΕ και το Πολυτεχνείο Κρήτης.

Το ΙΤΕ όμως έχει να επιδείξει σημαντική συνεισφορά και στον τομέα της αξιοποίησης της ερευνητικής προσπάθειας, προς όφελος της κοινωνίας. Στην κατεύθυνση αυτή, το Ίδρυμα λειτούργησε ως καταλύτης για τη δημιουργία του Εθνικού Δικτύου Ιατρικής Ακριβείας, το οποίο περιλαμβάνει ήδη 4 Μονάδες: 2 στην Αθήνα, 1 στη Θεσσαλονίκη και 1 εδώ στο Ηράκλειο, την οποία μάλιστα συντονίζει το ΙΤΕ με τη συμμετοχή και της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Η Μονάδα Ιατρικής Ακριβείας στο Ηράκλειο θα λειτουργήσει σε νέες εγκαταστάσεις του ΙΤΕ και θα περιλαμβάνει εξελιγμένο εξοπλισμό τελευταίας γενιάς για ανάλυση DNA και βιοϊατρική απεικόνιση.

Με τις υπηρεσίες που θα παρέχει, θα συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση σοβαρών ασθενειών όπως ο καρκίνος, με όσο το δυνατόν λιγότερες ανεπιθύμητες παρενέργειες, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα ζωής των ασθενών.

Στο ίδιο πλαίσιο της αξιοποίησης της υπάρχουσας τεχνογνωσίας, το ΙΤΕ, με αρωγό την Περιφέρεια Κρήτης, δημιούργησε το πρώτο και μοναδικό μέχρι τώρα εργαστήριο ανάλυσης αρχαίου DNA στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια σύγχρονη Μονάδα διεθνών προδιαγραφών, που παντρεύει τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα με τον πολιτισμό και την ιστορία μας, ανοίγοντας ένα νέο παράθυρο στη μελέτη του παρελθόντος. Το εργαστήριο έχει ήδη να επιδείξει εξαιρετικά ενδιαφέροντα ευρήματα, σε συνεργασία με αρχαιολογικές υπηρεσίες της Χώρας.

Εκτός από την πρωτογενή έρευνα όμως, σημαντική προτεραιότητά μας στο ΙΤΕ είναι και η εκπαίδευση, η δημιουργία της επόμενης γενιάς επιστημόνων. Για το σκοπό αυτό, το Ίδρυμα συνεργάζεται στενά, έχοντας συνάψει μνημόνια συνεργασίας, με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Νησιού: το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πολυτεχνείο και το ΤΕΙ, με τα οποία συνδιοργανώνει μεγάλο αριθμό μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

Επιπλέον, το ΙΤΕ αποτελεί ένα περιβάλλον ανοιχτό στην κοινωνία, διοργανώνοντας δράσεις όπως επισκέψεις σχολείων στα ερευνητικά του εργαστήρια αλλά και Ημερίδες, όπως η βραδιά Έρευνητή, ένας πανευρωπαϊκός θεσμός που διοργανώνεται κάθε χρόνο την τελευταία Παρασκευή του Σεπτεμβρίου σε πόλεις της Ευρώπης.

Προς την ίδια κατεύθυνση, συνεργαζόμαστε στενά με το Δήμο Ηρακλείου για την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης και με την Περιφέρεια Κρήτης για την ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού Τουρισμού. Με στόχο την ενίσχυση του συνόλου αυτών των δραστηριοτήτων, το ΙΤΕ σχεδιάζει τη δημιουργία ενός Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδριακού Κέντρου στο Ηράκλειο. Έχει εκπονηθεί ήδη το σχετικό επιχειρησιακό σχέδιο και γίνονται επαφές με την

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ελληνικό Δημόσιο και την Περιφέρεια Κρήτης για την υποστήριξη του εγχειρήματος.

Πρόκειται για ένα έργο που θα προσδώσει σημαντική αναπτυξιακή δυναμική στην τοπική οικονομία, αποφέροντας επίσης πολλαπλά οφέλη για το επιστημονικό οικοσύστημα της Κρήτης.

Όπως μπορείτε να αντιληφθείτε από τα παραπάνω, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός του Ιδρύματος είναι μακροπρόθεσμος και πολυεπίπεδος. Έχοντας ως γνώμονα το μόνο ασφαλές κριτήριο για τη διαμόρφωση διοικητικής πολιτικής, που δεν μπορεί να είναι άλλο από αυτό της υψηλής ποιότητας και της επιστημονικής αριστείας. Ειδικά για ένα Ερευνητικό Κέντρο στην περιφέρεια της Ευρώπης, αυτό δεν είναι απλά θέμα επιλογής, είναι θέμα επιβίωσης.

Για να μπορέσει το ΙΤΕ να συνεχίσει να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις που αφορούν την έρευνα στην Ελλάδα και να εξασφαλίσει τη συνέχιση της επιτυχημένης του πορείας, θα πρέπει να παραμείνει κορυφαίο και να εντείνει την αριστεία του.

Ουσιαστικά, το όραμά μας στο ΙΤΕ είναι να φτιάξουμε και να διατηρήσουμε ένα περιβάλλον που να ευνοεί τη μάθηση, την έρευνα και την καινοτομία, ως το γόνιμο έδαφος που θα στηρίξει την περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη και πρόοδο. Δεν υπάρχουν εκ των προτέρων συγκεκριμένες μαγικές συνταγές και χρησμοί που θα εξασφαλίσουν την επιτυχία. Χρειάζεται πολλή και συλλογική δουλειά.

Κλείνοντας, θέλω να εκφράσω για μια ακόμα φορά τις θερμές ευχαριστίες όλων των ανθρώπων του ΙΤΕ προς τον Δήμο Ηρακλείου για την εξαιρετικά τιμητική και σημαντική αυτή διάκριση της Απονομής του Βραβείου Ηθικής Τάξεως του Δήμου Ηρακλείου στο Ίδρυμα. Πρόκειται για έμπρακτη αναγνώριση της μεγάλης προσπάθειας που γίνεται διαχρονικά από όλους του ερευνητές και εργαζόμενους του ΙΤΕ, ώστε το Ίδρυμα με τα ερευνητικά του επιτεύγματα και τις δραστηριότητές του, να παραμένει κορυφαίο και διεθνώς ανταγωνιστικό.

Αυτή η βράβευση, μας κάνει όλους να αισθανόμαστε αισιόδοξοι για την ευόδωση της προσπάθειας να προβάλλουμε τον τόπο μας διεθνώς.

Σας ευχαριστώ.

Νεκτάριος Ταβερναράκης